

UNIVERSITI
MALAYSIA
KELANTAN

GARIS PANDUAN

PEMBANGUNAN PROGRAM AKADEMIK (GPPPA)

**Pusat Pengurusan Kualiti Universiti (PPQ)
Universiti Malaysia Kelantan (UMK)**

GARIS PANDUAN

**PEMBANGUNAN PROGRAM AKADEMIK
(GPPPA)**

UNIVERSITI MALAYSIA KELANTAN (UMK)

Hak cipta PPQ UMK, 2022

Hak cipta adalah terpelihara. Setiap bahagian daripada terbitan ini tidak boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau dipindahkan kepada bentuk lain, sama ada dengan cara elektronik, mekanikal, gambar, rakaman dan sebagainya tanpa mendapat izin daripada Pusat Pengurusan Kualiti Universiti (PPQ), Universiti Malaysia Kelantan (UMK).

GARIS PANDUAN PEMBANGUNAN PROGRAM AKADEMIK (GPPPA)
UNIVERSITI MALAYSIA KELANTAN (UMK)
eISBN: 978-967-0021-43-0

Diterbitkan oleh

PUSAT PENGURUSAN KUALITI UNIVERSITI (PPQ)
UNIVERSITI MALAYSIA KELANTAN (UMK)
16300 Bachok, Kelantan
No. Telefon: 09 – 779 7530
Emel: ppq@umk.edu.my

KANDUNGAN

SIDANG EDITORIAL	iv
AHLI JAWATANKUASA TASK FORCE	v
SENARAI JADUAL	vi
SENARAI RAJAH	viii
KATA SINGKATAN	ix
PRAKATA	xii

BAB 1 PENDAHULUAN 1

1.1	Konsep Pendidikan Berasaskan Hasil (Outcome- Based Education, OBE)	3
1.1.1	Penjajaran Konstruktif	3
1.1.2	Jam Pembelajaran Pelajar (Student Learning Time, SLT)	7
1.2	Kerangka Kelayakan Malaysia (Malaysia Qualifications Framework, MQF)	8
1.3	Rekabentuk Kurikulum	10
1.4	Penamaan Program	11
1.5	Kod Pendidikan Nasional (National Education Code, NEC)	15
1.6	Mod Penawaran Program	16
1.7	Tempoh Pengajian	17
1.8	Kaedah Pengajian	19
1.9	Kaedah Penyampaian	20
1.9.1	Konvensional	20
1.9.2	Pembelajaran Terbuka dan Jarak Jauh (Open and Distance Learning, ODL)	20
1.10	Program Berbentuk Kerjasama	20
1.11	Panduan Berkaitan Permohonan Program Akademik Baharu	21
1.11.1	Kajian Pasaran	21
1.11.2	Penandaarasan Program	22
1.11.3	Penglibatan Pakar Bidang	23
1.11.4	Amalan Pendidikan Tinggi (High Impact Educational Practices, HIEPs)	23
1.11.5	<i>Experiential Learning and Competency Based Education Landscape (EXCEL)</i>	24

BAB 2 PEMBANGUNAN PROGRAM AKADEMIK BAHARU 25

2.1	Sijil/ Asasi	26
2.1.1	Pembangunan Program Akademik Baharu Peringkat Sijil/ Asasi (Dengan Akreditasi)	26

2.1.1.1	Kelulusan Peringkat Universiti	26
2.1.1.2	Permohonan Akreditasi Sementara daripada MQA	28
2.1.1.3	Permohonan Kelulusan Penawaran Program Akademik kepada JPT	30
2.1.1.4	Permohonan Akreditasi Penuh daripada MQA	30
2.1.1.4 (a)	Audit Dalaman Akreditasi Penuh	31
2.1.1.4 (b)	Lawatan Akreditasi Penuh oleh MQA	32
2.1.2	Pembangunan Program Akademik Baharu Peringkat Sijil/ Asasi (Tanpa Akreditasi)	32
2.1.2.1	Kelulusan Peringkat Universiti	32
2.1.2.2	Permohonan Kelulusan Program Akademik kepada JPT	33
2.2	Prasiswazah	37
2.2.1	Kelulusan Peringkat Universiti	37
2.2.2	Mesyuarat Saringan Awal (MSA) JKPT	38
2.2.3	Permohonan Akreditasi Sementara daripada MQA/ Badan Profesional	39
2.2.4	Permohonan Kelulusan Program Akademik kepada JPT	40
2.2.5	Permohonan Akreditasi Penuh daripada MQA/ Badan Profesional	42
2.2.5.1	Audit Dalaman Akreditasi Penuh	43
2.2.5.2	Lawatan Akreditasi Penuh oleh MQA/ Badan Profesional	43
2.3	Pascasiswazah	45
2.3.1	Kelulusan Peringkat Universiti	45
2.3.2	Permohonan Akreditasi Sementara daripada MQA/ Badan Profesional	47
2.3.3	Permohonan Kelulusan Program Akademik kepada JPT	49
2.3.4	Permohonan Akreditasi Penuh daripada MQA/ Badan Profesional	49
2.3.4.1	Audit Dalaman Akreditasi Penuh	51
2.3.4.2	Lawatan Akreditasi Penuh oleh MQA/ Badan Profesional	51
BAB 3 PEMATUHAN AKREDITASI		53
3.1	Akreditasi Sementara	53
3.2	Akreditasi Penuh	54
3.3	Penilaian Pematuhan Akreditasi Penuh	55
BAB 4 PEMANTAUAN DAN SEMAKAN KURIKULUM PROGRAM AKADEMIK UNTUK PENAMBAHBAIKAN KUALITI BERTERUSAN		57
4.1	Pemantauan Pelaksanaan Kurikulum Program	57
4.1.1	Penambahbaikan Kualiti Berterusan (CQI) Setiap Semester	58
4.1.2	Penambahbaikan Kualiti Berterusan Setiap Sesi Pengajian	58

4.2	Semakan Kurikulum	58
4.2.1	Keperluan Semakan Kurikulum	59
4.2.2	Perubahan Maklumat Program	65
4.2.3	Kaedah Pengiraan Perubahan Kurikulum	71
4.2.4	Proses Kerja Semakan Kurikulum	71
BAB 5 PEMBANGUNAN KURSUS BAHARU		74
5.1	Pembangunan Kursus Baharu	74
5.2	Pembangunan Kod Kursus	75
5.2.1	Kod Abjad Mewakili Entiti Akademik	76
5.2.2	Kod Abjad Mewakili Program Akademik di Entiti Akademik	77
5.2.3	Kod Abjad Mewakili Kategori Kursus	78
5.3.4	Tafsiran Angka Kredit	81
5.3	Proses Kerja Pembangunan Kursus Baharu	84
RUJUKAN		
LAMPIRAN		
GLOSARI		

SIDANG EDITORIAL

PENAUNG

Prof. Dato' Dr. Razli bin Che Razak

PENASIHAT I

Prof. Dr. Nik Maheran binti Nik Muhammad

PENASIHAT II

Ts. Dr. Hasnita binti Che Harun

KETUA EDITOR

Dr. Nor Diyana binti Mustapa

EDITOR

Prof. Madya Dr. Noorul Azwin binti Md Nasir

Ts. Dr. Nik Nur Azwanida binti Zakaria

Rosazura binti Safian

Nur Hafiza binti Tengku Mohd Zahid

Tuan Norhaslan bin Tuan Seman

AHLI JAWATANKUASA TASK FORCE
BENGKEL GARIS PANDUAN PEMBANGUNAN PROGRAM AKADEMIK (GPPPA)
UNIVERSITI MALAYSIA KELANTAN (UMK)

Prof. Dr. Suria binti Baba
Prof. Madya Ts. Dr. Anuar bin Mohd Yusof
Prof. Madya Ts. Dr. Zuraimi bin Abdul Aziz
Prof. Madya Ts. Dr. Tan Tse Guan
Prof. Madya Dr. Norrimi Rosaida binti Awang
Prof. Madya Dr. Ahmad Azaini bin Abdul Manaf
Prof. Madya Dr. Nik Yusri bin Musa
Dr. Roslizawati binti Che Aziz
Dr. Marwan bin Ismail
Dr. Choong Siew Shean
Dr. Ruzanifah binti Kosnin
Dr. Ainihayati binti Abdul Rahim
Dr. Wan Ab Aziz bin Wan Daud
Dr. Ahmad Fahme bin Mohd Ali
Dr. Ruhil Hayati Hamdan
Ts. Dr. Sarizam bin Mamat
Ts. Dr. Noor Janatun Naim binti Jemali
Dr. Suhaila binti Abdul Kadir
Dr. Hjh. Marinah binti Muhammad
Dr. Norhafizah binti Md Zain
Dr. Nor Dalila binti Marican
Ts. Dr. Hadrhrami bin Ab Ghani
En. Mohd Azri bin Mohd Jain Nordin
Cik Nur Hafezah binti Hussein
Pn. Norsalihah Ahmad Raston
Pn. Nur Marina binti Mustafa

SENARAI JADUAL

Jadual 1.1	Panduan Menganggarkan Peruntukan Jam Pembelajaran Kendiri Berdasarkan Jam Pertemuan Bersemuka bagi Pelbagai Aktiviti PdP	7
Jadual 1.2	Kerangka Kelayakan Malaysia (MQF) dan Pembelajaran Sepanjang Hayat	8
Jadual 1.3	Komponen Kursus Mengikut Keperluan MPTN dan MQA	10
Jadual 1.4	Penerangan Mengenai Komponen Penamaan Program Akademik	11
Jadual 1.5	Susunan Komponen Penamaan Mengikut Tahap Program	13
Jadual 1.6	Kaedah Penamaan Program Berdasarkan Struktur Program	14
Jadual 1.7	Ringkasan NEC untuk Bidang Pendidikan dan Latihan	16
Jadual 1.8	Takrifan Mod Penawaran Program	16
Jadual 1.9	Tahap dan Tempoh Pengajian	18
Jadual 1.10	Pengiraan Tempoh Minimum	18
Jadual 1.11	Takrifan Kaedah Pengajian	19
Jadual 2.1	Tempoh Penghantaran Dokumen Akreditasi Penuh Mengikut Mod Penawaran Program (Asasi)	31
Jadual 2.2	Tempoh Penghantaran Dokumen Akreditasi Penuh Mengikut Mod Penawaran Program (Prasiswazah)	42
Jadual 2.3	Tempoh Penghantaran Dokumen Akreditasi Penuh Mengikut Mod Penawaran (Pascasiswazah)	50
Jadual 2.4	Garis Panduan Pelaksanaan Program Ijazah Bersama (Joint Degree), Ijazah Dual (Dual Degree) dan Dwi Ijazah/ Ijazah Berganda (Double Degree) di Pemberi Pendidikan Tinggi (PPT)	62
Jadual 4.1	Kriteria Untuk Mekanisme Jumud, Beku dan Lupus Program Akademik	64
Jadual 4.2	Perubahan Maklumat Program Mengikut Kategori	66
Jadual 4.3	Perincian Perubahan Rekabentuk Program dan Struktur Kurikulum	68
Jadual 4.4	Perincian Perubahan Maklumat Kursus (Tidak Melibatkan Peratusan Perubahan)	69
Jadual 4.5	Perincian Perubahan Maklumat Kursus (Melibatkan Peratusan Perubahan)	70

Jadual 5.1	Pembahagian Peraturan Komponen Kursus	74
Jadual 5.2	Entiti Akademik dan Kod Abjad	76
Jadual 5.3 – Jadual 5.15	Contoh	77-81
Jadual 5.16	Tafsiran Angka Kredit	81
Jadual 5.17 – Jadual 5.18	Contoh	82
Jadual 5.19	Penentuan Angka Untuk Kursus MPU	83

SENARAI RAJAH

Rajah 1.1	Konsep OBE Secara Keseluruhan	4
Rajah 1.2	Domain Pembelajaran (Bloom B. S., 1956)	4
Rajah 1.3	Contoh Domain Pembelajaran Mengikut Aras (Anderson <i>et al.</i> , 2001)	5
Rajah 1.4	Contoh Aktiviti PdP	6
Rajah 1.5	Sumber Data Analisis Pasaran	21
Rajah 1.6	Amalan Pendidikan Berimpak Tinggi	23
Rajah 2.1	Carta Alir Proses Pembangunan Program Akademik Baharu Peringkat Sijil/ Asasi Dengan Akreditasi	35
Rajah 2.2	Carta Alir Proses Pembangunan Program Akademik Baharu Peringkat Sijil/ Asasi Tanpa Akreditasi	36
Rajah 2.3	Carta Alir Proses Pembangunan Program Akademik Baharu Peringkat Prasiswazah	44
Rajah 2.4	Carta Alir Proses Pembangunan Program Akademik Baharu Peringkat Pascasiswazah	52
Rajah 3.1	Carta Alir Proses Pembangunan Pematuhan Akreditasi	56
Rajah 4.1	Senarai 13 Elemen HIEPs	62
Rajah 4.2	Carta Alir Proses Semakan Kurikulum	73
Rajah 5.1	Carta Alir Proses Pembangunan Kursus Baharu	85

KATA SINGKATAN

AI	<i>Artificial intelligence</i>
BPA	Bahagian Pentadbiran akademik
CA	Penjajaran Konstruktif (Constructive Alignment)
CARE	<i>Community Resilience Experiential Learning</i>
CBL	<i>Service learning/ community-based learning</i>
CLO	Hasil Pembelajaran Kursus (Course Learning Outcomes)
COPPA	Kod Amalan Akreditasi Program (Code of Practice for Programme Accreditation)
CQI	Penambahbaikan Kualiti Berterusan (Continual Quality Improvement)
DTP	Program Pemindahan Ijazah (Degree Transfer Programme)
EXCEL	<i>Experiential Learning and Competency Based Education Landscape</i>
GGP	Garis Panduan Amalan Baik
GPPA	Garis Panduan Pembangunan Program Akademik
HIEPs	Amalan Pendidikan Berimpak Tinggi
IDEAL	<i>Industry Driven Experiential Learning</i>
IoT	<i>Internet of Things</i>
IPT	Institusi Pendidikan Tinggi
IPTS	Institut Pendidikan Tinggi Swasta
JKPT	Jawatankuasa Pendidikan Tinggi
JPT	Jabatan Pendidikan Tinggi
JKPPAB	Jawatankuasa Pembangunan Program Akademik Baharu
JKPPA	Jawatankuasa Penilaian Program Akademik
JKPR	Jawatankuasa Penilaian Risiko
JKTS	Jawatankuasa Tetap Senat
JKTSPS	Jawatankuasa Tetap Senat Pengajian Siswazah
JKSK	Jawatankuasa Semakan Kurikulum
KPT	Kementerian Pendidikan Tinggi
KC	Kertas Cadangan

KC-JKPT	Kertas Cadangan Permohonan Program Akademik Baharu Mesyuarat Jawatankuasa Pendidikan Tinggi
KC-MSA	Kertas Cadangan Pembangunan Program Akademik Baharu untuk Mesyuarat Saringan Awal
KTMH	Kurikulum Tersedia Masa Hadapan
LPU	Lembaga Pengarah Universiti
MoU	Dokumen perjanjian persefahaman
MoA	Dokumen perjanjian persetujuan
MPTN	Majlis Pendidikan Tinggi Negara
MPU	Mata Pelajaran Pengajian Umum
MQA	Agensi Kelayakan Malaysia (Malaysian Qualifications Agency)
MQAVA	Lawatan Penilaian Akreditasi Penuh MQA secara Virtual (Malaysian Qualification Agency Virtual Audit)
MQF	Kerangka Kelayakan Malaysia (Malaysian Qualifications Framework)
MQR	Daftar Kelayakan Malaysia (Malaysian Qualifications Register)
MSA	Mesyuarat Saringan Awal
NC	Naib Canselor
NEC	<i>National Education Code</i>
OBE	Pendidikan Berasaskan Hasil (Outcome-based Education)
ODL	Pembelajaran Terbuka dan Jarak Jauh (Open and Distance Learning)
PdP	Pembelajaran dan Pengajaran
PEO	Objektif Pendidikan Program (Program Educational Objectives)
PLO	Hasil Pembelajaran Program (Program Learning Outcomes)
PPQ	Pusat Pengurusan Kualiti Universiti
PPPM	Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia
POISE	<i>Personalised Experiential Learning</i>
PPT	Pemberi Pendidikan Tinggi
PT	Pendidikan Tinggi
REAL	<i>Research Infused Experiential Learning</i>

SCL	Pembelajaran Berpusatkan Pelajar (Student-Centered Learning)
SIP	<i>Structured Internship Program</i>
SLT	Jam Pembelajaran Pelajar (Student Learning Time)
TNC (A&A)	Timbalan Naib Canselor Akademik dan Antarabangsa
UA	Universiti Awam
UMK	Universiti Malaysia Kelantan
WBL	<i>Work-Based Learning</i>

PRAKATA

Assalamualaikum dan Salam Sejahtera,

Ts. Dr. Hasnita binti Che Harun
Pengarah
Pusat Pengurusan Kualiti Universiti (PPQ)
Universiti Malaysia Kelantan (UMK)

Syukur ke hadrat Illahi kerana dengan izin dan rahmat-Nya Pusat Pengurusan Kualiti Universiti (PPQ), Universiti Malaysia Kelantan (UMK) telah berjaya menyempurnakan Garis Panduan Pembangunan Program Akademik (GPPPA), Universiti Malaysia Kelantan (UMK).

Garis panduan ini diterbitkan sebagai rujukan dalam memastikan program akademik yang ditawarkan oleh UMK dapat memenuhi keperluan pemegang taruh. GPPPA UMK ini dibangunkan berpandukan Garis Panduan Pembangunan Program Akademik (GPPA) Universiti Awam (UA), Jabatan Pendidikan Tinggi (JPT). Justeru, PPQ berharap GPPPA ini dapat membantu melancarkan proses pembangunan program akademik di UMK.

Akhir kata, saya mengucapkan setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih kepada semua pihak yang telah memberi komitmen dalam merealisasikan garis panduan ini.